

Mgr. Tomáš Petříček, Ph.D.

V Praze dne 16. listopadu 2018
Č.j.: 136862/2018-OSE

Vážený pane poslanče,

prostřednictvím pana předsedy Radka Vondráčka jsem obdržel Vaši interpelaci ve věci poskytnutí informací o válečných reparacích za škody způsobené během II. světové války ze strany Německa vůči (tehdejší) Československé republice.

Dovolte mi, abych na ni odpověděl.

- I. Československá republika se jako účastník protiněmecké koalice v souladu se závěry Postupimské dohody v r. 1945 podílela na sjednání „Pařížské dohody o reparacích od Německa, o založení Mezispojeneckého reparačního úřadu a o vrácení měnového zlata“ ze dne 21. prosince 1945. Česká republika je smluvní stranou Pařížské dohody – ČSR se stala její smluvní stranou v r. 1946 a ČR převzala práva a závazky, vyplývající z dohody, na základě sukcese. ČSR, resp. ČR, se svých reparačních nároků vůči Německu nikdy formálně nevzdala, na čemž nic nemění ani právně nezávazná Česko-německá deklarace o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji z 21. ledna 1997. Pokud jde o částečnou vzájemnou kompenzaci škod, v části I, čl. 6, odst. A Pařížské dohody je stanoveno, že „každá signatární vláda si ponechá formou, jíž si sama zvolí, německý nepřátelský majetek ve své pravomoci, nebo bude jím disponovat způsobem, aby se nemohl vrátit do německého vlastnictví nebo pod německou kontrolu, a odečte tento majetek od svého podílu na reparacích“ – tento „německý nepřátelský majetek“ však podle stanoviska čl. vlády nezahrnoval majetek sudetských Němců zabavený v rámci a v důsledku jejich odsunu, což plyne z odst. D uvedené odst. 6 části I Pařížské dohody.

Objektivní mezinárodněpolitické skutečnosti po 2. světové válce zabránily realizaci plateb v rámci německých válečných reparací nad rámec plateb do té doby poskytnutých, a to mj. proto, že Československo a SRN spolu do r. 1973 neudržovaly diplomatické styky. V průběhu 90. let se pak ČR a SRN na politické úrovni dohodly (v právně nezávazné Česko-německé deklaraci z r. 1997), že křivdy spáchané v minulosti na obou stranách náleží minulosti a že oba státy nebudou zatěžovat své do budoucna orientované vztahy politickými ani právními otázkami společné minulosti. V tomto duchu obě strany od té doby důsledně postupují.

- II. MZV bohužel nemá k dispozici dostatek informací k tomu, aby mohlo provést kvalifikovanou komparaci právního stavu týkajícího se válečných reparací ve vztahu ke všem dalším dotčeným evropským státům.
- III. Výše československých reparačních nároků činila 306 miliard Kčs, vyjádřeno v dobové měně. Ze strany Německa bylo Československu z tohoto nároku vyplaceno jen 230,1 miliónu Kč. Je ale skutečností, že Německo mimo tato reparační plnění poskytovalo a stále ještě poskytuje další platby (odškodnění obětem lékařských pokusů v 60. letech, platby obětem nacismu a nuceně nasazeným z nedávné doby atd.), které významně navýšily částku vyplacenou Československu/ČR z titulu reparačních a dalších nároků. Tato diskrepance mezi reparačními nároky a skutečně získanými prostředky (reálným plněním) nevyvstala jen u Československa, ale i u všech dalších zemí, včetně těch západoevropských.

Pokud jde o způsob, jakým by mohly být případně tyto reparační nároky vůči Německu uplatněny a prosazeny, pro ČR neexistuje mezinárodní orgán pro řešení sporů, který by se touto záležitostí byl oprávněn zabývat bez souhlasu Německa (Mezinárodní soudní dvůr OSN nemá v tomto případě jurisdikci). Při případném vznesení nároků by však bylo možno očekávat, že německá strana by argumentovala tím, že ČSR, resp. ČR již uspokojila své reparační nároky z majetku, jež na našem území zanechali sudetští Němci.

Především je ale třeba poukázat na to, že poválečné uspořádání Evropy má zásadní hodnotu pro ČR a nemělo by být zpochybňováno. Je pilířem prosperity a míru v Evropě a předpokladem evropské integrace. To ostatně zdůrazňují i ústavní činitelé ČR na čele s panem prezidentem Milošem Zemanem, který při poslední návštěvě

Spolkové republiky Německo k reparacím uvedl, že „tato záležitost není v česko-německých vztazích tématem“.

Případné rozhodnutí válečné reparace vymáhat je otázkou politického rozhodnutí vlády, která by takovýto postup v žádném případě nepovažovala za šťastný s ohledem na jeho nepředvídatelné důsledky a na skutečnost, že by narušilo celkové klima vzájemné důvěry panující v Evropě v posledních desetiletích.

S pozdravem

Vážený pan
Mgr. Jiří Kobza
poslanec
Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
Praha

kopie:
Vážený pan
Mgr. Radek Vondráček
předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
Praha